

- ▶ Yrittäjien tulot ja verot vuodelta 2004 maksuunpannussa verotuksessa

SISÄLLYSLYETTELO

1. Yhteenveto tuloksista	3
2. Yrittäjän tulo- ja verotiedoista	4
3. Käytetty aineisto	4
4. Yrittäjien ja palkansaajien tulot ja verotus	5
5. Yrittäjien keskimääräisen tulon profiili	6
6. Eri yritysmuodoissa harjoitettu yritystoiminta	7
7. Pääomatulot	7
8. Yrittäjien saamat ansiotulot	8
9. Sosiaaliturvaetuudet	9
10. Yrittäjien keskimäärin maksamat verot	9
11. Yrittäjien tulojakauma	10
Liitetaulukko 1: Yrittäjien ja palkansaajien tulot sekä verot vuosina 2003 ja 2004	12

1. YHTEENVETO

■ Yrittäjän keskimääräiset veronalaiset pääoma- (28%) ja ansiotulot (72%) vuonna 2004 olivat 37.708 euroa. Nettopääomaa tarvitaan yritykseen noin kymmenkertainen määrä nostettuun pääomatuloon verrattuna.

■ Käteen jäävä tulo verotuksen jälkeen oli yrittäjällä keskimäärin 26.481 euroa.

■ Yrittämiseen liittyvä riski ja siihen sitoutuva pääoma huomioonottaen yrittäjän keskimäärin saaman käteen jäävän tulon pitäisi olla noin 50 % suurempi kuin vastaava tulo palkansaajalla¹. Yrittäjällä keskimäärin käteen jäävä tulo oli kuitenkin vain 18 % suurempi kuin palkansaajan keskimääräinen tulo vuodelta 2004 toimitetussa verotuksessa. Vuotta aiemmin vastaava ero oli 16 %. Kun yrittäjien työtuntien määrä on noin 23 % suurempi kuin palkansaajilla, jäi keskimääräinen käteen jäävä tulo työtuntia kohti

laskettuna edelleen pienemmäksi kuin palkansaajilla ja noin 30 % pienemmäksi kuin sen tulisi olla yrittäjyyteen liittyvä riski huomioonottaen, jotta tulotaso oli vastaava kuin palkansaajalla.

■ Yrittäjien ja maataloustuottajien veronalaisista tuloista ansiotuloa oli noin kolme neljäsosaa.

■ Joka kolmannella yrittäjällä tulot jäivät pienemmiksi kuin metalliteollisuuden minimipalkka.

■ Yrittäjän veroprosentti oli keskimäärin 29,8 %. Palkansaajalla keskimääräinen veroprosentti oli 26,4 %. Lakisääteiset maksut mukaan lukien yrittäjän keskimääräinen kokonaisveroaste oli 36,3 %, kun se palkansaajalla oli 29,5 %. Palkansaajan veroprosentti oli edellisestä vuodesta pienentynyt 0,3 %-yksikköä, kun vastaavasti yrittäjällä veroprosentti oli pienentynyt 0,1 %-yksikköä.

¹ Pasi Holm: Yrittäjäksi ryhtymisen taloudelliset kannustimet. SY Keskustelualoitteita 2000.

2. YRITTÄJÄN TULO- JA VEROTUSTIEDOISTA

Yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista käytävä keskustelu perustuu lähinnä yksittäistapauksiin. Tällöin ei yleensä millään tavalla tule esiin se, että yrittäjän ja palkansaajan aseman välillä on huomattava ero. Yrittäjä yleensä sijoittaa yhteen kohteeseen, yritykseensä, koko omaisuutensa. Lisäksi yrittäminen sitoo henkilön työaikaan aivan toisella tavalla kuin palkansaajana toimiminen.

Kattavaa kokonaiskuvaa yrittäjän saamista tuloista ja maksamista veroista ei juurikaan ole ollut lukuun ottamatta tulonjakotilaston kotitalouskohtaisia tietoja. Yrittäjän saamien tulojen vertailu palkan-

saajan tuloihin on erilaisen riskiaseman lisäksi vaikea myös siinä suhteessa, että tyypillisesti yrittäjien tulot vaihtelevat voimakkaastikin vuosien mittaan, kun sen sijaan palkansaajan tulot ovat huomattavasti vakaampia. Varsinkin yritystoiminnan alkuvaiheessa yrittäjällä on tyypillisesti vähän tuloja, mutta joi-nakin hyvinä vuosina ne saattavat muodostua huomattavan suuriksi.

3. KÄYTETTY AINEISTO

Tässä selvityksessä käytetään Verohallituksen kaikista verovelvollisista keräämiä tietoja vuodelta 2004 maksuunpannusta verotuksesta. Verohallitus on julkaissut tällaista tietoa jo pitkään henkilöverotuksen maksuunpanosta. Näistä tiedoista ei kuitenkaan suoraan saada kuvaa yrittäjien saamista tuloista ja maksamista veroista, koska luokitukset henkilöverotuksessa perustuvat henkilöiden saamiin tulomääriin eri lähteistä.

Suomen Yrittäjät tilasi erikseen Verohallitukselta tilastoajan YEL-vakuutetuista yrittäjistä ja heidän saamistaan tuloista sekä heille maksuunpannuista veroista vuodelta 2004. Vastaava erillinen tilastoajo on vuotta aiemmin tehty myös vuoden 2003 maksuunpannuista veroista.

Vuodelta 2003 toimitetussa verotuksessa liitettiin ensi kertaa henkilöille YEL- tai MYEL-tieto sen mukaan, onko henkilö YEL-vakuutettu tai MYEL-vakuutettu. Tämä tehtiin siinä tarkoituksessa, että vuodelta 2003 näille henkilöille voitiin verotuksessa määrätä sairausvakuutusmaksu, mikä vuoden 2003 alusta lukien perustui YEL- tai MYEL-työtuloon aiemman verotuksessa todetun työtulon sijasta. YEL-vakuu-

tettuja ovat kaikki henkilöyhtiöiden vastuunalaiset yhtiömiehet ja elinkeinonharjoittajat sekä tämän lisäksi ne osakeyhtiöiden omistajat, joiden omistusosuus ylittää 50 % yhtiön osakekannasta. Määrittelyn ideana on se, että yrittäjä on henkilö, jolla on ehdoton määräamisvalta oman yritystoimintansa suhteen. Tällaisia henkilöitä oli vuodelta 2004 toimitetussa verotuksessa 185.725. Vastaava luku vuotta aiemmin oli 182.683. Näin ollen YEL-vakuutettujen henkilöiden lukumäärä oli vuodessa kasvanut noin 1,7 %.

Työvoimatiedustelun mukaan yrittäjäksi itsensä kokevia henkilöitä on selvästi enemmän kuin YEL-vakuutettuja. Näiden tiedustelujen mukaan yrittäjiä (pois lukien maatalous) oli vuonna 2004 keskimäärin 215.000 henkilöä. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 213.000 henkilöä. YEL-vakuutetut muodostavat selvän ydinjoukon tästä itsensä yrittäjäksi kokevien henkilöiden joukosta. Heidän lisäksi näyttää olevan muutama kymmenen tuhatta TEL:ssä vakuutettuna olevaa henkilöä, jotka kokevat itsensä yrittäjiksi, mutta joilla itsellään ei ole YEL-vakuutetuksi edellytettävää ehdotonta määräysvaltaa yrityksen asioissa.

4. YRITTÄJIEN JA PALKANSAAJIEN TULOT JA VEROTUS

Yrittäjiä koskevan erillisajon lisäksi tuotettiin myös vastaava erillinen ajo MYEL-vakuutetuista maataloustuottajista. Vuodelta 2004 maksuunpannussa

verotuksessa muodostuivat yrittäjien, maataloustuottajien ja palkansaajien veronalaiset tulot ja maksetut verot keskimäärin seuraaviksi:

Taulukko 1: Yrittäjien ja palkansaajien tulot sekä verot

	Yrittäjät		Maataloustuottajat		Palkansaajat	
- Veronalaiset tulot ¹	34.903		24.078		30.121	
- Siitä ansiotuloa ¹ euroa	25.132	(72%)	17.919	(74%)	28.602	(95%)
- Siitä pääomatuloa ¹ euroa	9.771	(28%)	6.160	(26%)	1.519	(5%)
- Maksetut verot	8.422		5.579		7.683	
- Käteen jäävät tulot verotuksen jälkeen	26.481		18.499		22.438	
- Veronhyvitykset	2.805		623		386	
Bruttotulo I (veronalaiset tulot + veronhyvitykset)	37.708		24.701		30.507	
Veroprosentti ml. yhtiöveron hyvitys-%	29,8		25,1		26,4	
Lakisääteiset vakuutusmaksut (eläke + työttömyys)	3.862		1.750		1.334	
Bruttotulo II (bruttotulo I + lakisääteiset maksut)	41.570		26.451		31.841	
Kokonaisveroaste	36,3		30,0		29,5	

¹ Osingot netto-osinkoina, niihin ei sisälly yhtiöveron hyvitystä.

Verohallituksen tilastoimissa maksuunpanotiedoissa ei veronalaisiin tuloihin ole luettu yhtiöveron hyvitystä, vaan osingot on ilmaistu netto-osinkoina. Näin ilmaistuna yrittäjien veronalaiset keskimääräiset tulot olivat 16 % (14 %) korkeammat kuin palkansaajien vastaavat tulot. Edellisestä vuodesta yrittäjien ja palkansaajien keskimääräisten tulojen ero oli kasvanut 2 %-yksiköllä. Kun mukaan luetaan myös osinkoon liittyvä yhtiöveron hyvitys, olivat yrittäjien saamat keskimääräiset tulot noin 25 % (21 %) suuremmat kuin palkansaajilla. Vastaavasti yrittäjien tulotaso oli noin 53 % (49 %) korkeampi kuin maataloustuottajilla, joilla veronalaiset tulot olivat selvästi pienimmät näistä kolmesta ryhmästä.

Sekä maataloustuottajilla että yrittäjillä ansiotulojen osuus kaikista veronalaisista tuloista oli runsas kolme neljäsosaa, kun se palkansaajilla oli keskimäärin

95 % (97 %). Pääomatulojen osuus on siten sekä yrittäjillä että maataloustuottajilla runsas neljännes kaikista veronalaisista tuloista. Tällöin pääomatulona on huomioitu osingot netto-osinkoina, eikä niihin ole sisällytetty yhtiöveron hyvitystä. Yrittäjien veronalaiset tulot ovat kasvaneet nopeammin vuodesta 2003 kuin palkansaajilla ja maataloustuottajilla.

Yrittäjien keskimäärin saamat veronalaiset tulot kasvoivat vuodessa 8,6 %, kun vastaava tulojen muutos palkansaajilla oli keskimäärin 6,8 % (liitetaulukko 1). Käteen jäävät tulot kasvoivat yrittäjillä 9,6 %, vastaavan kasvun ollessa palkansaajilla 7,7 %. Näin ollen vuoden aikana yrittäjien tulotaso suhteessa palkansaajiin parani noin 2 %-yksiköllä.

Vuoden 2004 työvoimatiedustelun mukaan yrittäjien keskimääräinen työtuntimäärä oli 44,3 tuntia viikos-

sa, kun vastaava luku palkansaajilla oli 36 tuntia. Yrittäjät tekivät täten viikossa noin 23 % enemmän työtä kuin palkansaajat. Yrittäjien keskimäärin saama tulo yhtiöveron hyvitys mukaan luettuna ylitti suurin piirtein samalla määrällä palkansaajan keskimääräisen tulon. Näin ollen työtuntia kohti laskettuna yrittäjän bruttotulot olivat jokseenkin täsmälleen saman suuruiset kuin palkansaajien bruttotulot.

Yrittäjien saamistaan veronalaisista tuloista maksama keskimääräinen vero oli runsaat 3 %-yksikköä korkeampi kuin palkansaajilla. Tällöin on otettu huomioon yritystoiminnasta saaduissa osingoissa yrityksessä ennen osingonjakoa maksettu vero. Nämä kokonaisaineistoon perustuvat veroprosentit jäävät selvästi matalammiksi kuin julkisuudessa usein esitetyissä ns. esimerkkitapauksissa saadut veroprosentit. Tämä johtuu siitä, että käytännössä verotilastoihin tulee mukaan paljon sellaisia henkilöitä, joilla on työ- tai yritystuloja vain osan vuotta tai osaaikaisesti, kun esimerkkitapauksissa yleensä oletetaan kokopäivätoimen ansio- tai yrittäjätulo. Verotuksen maksuunpanosta saatavat todelliset tiedot kuitenkin kuvaavat oikein käytännön elämässä tapahtuvaa tulonmuodostusta ja verotusta, kun sen sijaan esimerkkitapaukset ovat teoreettisia, tietyin oletuksin tehtyjä vertailulaskelmia.

Verotuksen jälkeen käteen jäävissä tuloissa yrittäjien tulot ylittävät 18 %:lla palkansaajien vastaavan keskimääräisen tulon. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 16 %. Kun yrittäjien työtunnit ylittävät palkansaajien vastaavat keskimääräiset työtunnit runsaalla 23 %:lla, jää yrittäjille käteen verotuksen jälkeen pienempi tuntikohtainen tulos työpanoksesta kuin palkansaajille.

Yrittäjä maksaa omista bruttotuloistaan työeläkemaksua, YEL-maksua. Nämä maksut ovat verotuksessa vähennyskelpoisia. Vuonna 2004 yrittäjä maksoi keskimäärin eläkevakuutusmaksua 16.200 euron suuruudesta työtulosta ja maksun suuruus oli 21,4 %. Palkansaaja maksoi omasta bruttopalkastaan vuonna 2004 4,6 % palkansaajan työeläkemaksua ja 0,25 % työttömyysvakuutusmaksua. Kun nämä maksut huomioidaan veroina, nousee yrittäjän keskimäärin maksama kokonaisveroaste 36,3 %:iin, kun se palkansaajalla kohoaa 29,5 %:iin. Näin ollen yrittäjän ja palkansaajan kokonaisveroasteen väliseksi eroksi tulee tällöin noin 7 %-yksikköä vuonna 2004, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli noin 6 %-yksikköä.

5. YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRÄISEN TULON PROFIILI

Yrittäjien tulonmuodostuksen hahmottamiseksi kuvataan seuraavassa keskeisimpien tuloerien osuut-

ta yrittäjien keskimääräisissä tuloissa vuosina 2003 ja 2004.

Taulukko 2: Yrittäjien keskimääräisten tulojen profiili vuosina 2003 ja 2004

	2003		2004	
Veronalaista tuloa euroa	32.150		34.903	
- Siitä ansiotuloa	23.730	(74%)	25.132	(72%)
- palkkatulo päätoimesta euroa	7.350	(22,9%)	7.623	(21,8%)
- ansiotulo yritystoiminnasta euroa	14.490	(45,1%)	15.533	(44,5%)
- sosiaalietuudet euroa	1.220	(3,8%)	1.254	(3,6%)
- Siitä pääomatuloa euroa	8.420	(26%)	9.771	(28,0%)
- pääomatulo yritystoiminnasta	5.720	(17,8%)	5.752	(16,5%)
- muuta pääomatuloa euroa	2.700	(8,4%)	4.019	11,5%)

Yrittäjien keskimääräisistä veronalaisista tuloista, 34.903 eurosta, noin 72 % oli ansiotuloa ja 28 % pääomatuloa. Yritystoiminnasta saaduista tuloista valtaosa luetaan ansiotuloksi, joko palkkatuloksi tai yritystoiminnasta saaduksi ansiotuloksi. Yritystoiminnasta saatua pääomatuloa yrittäjillä oli keskimäärin heidän veronalaisista tuloistaan vuonna 2004 5.752 euroa eli 16,5 % kaikista veronalaisista tuloista. Tämä osuus oli pienentynyt edellisestä vuodesta runsaalla 1 %-yksiköllä. Muiden pääomatulojen, lähin-

nä vuokratulojen ja luovutusvoittojen määrä oli runsas puolet yritystoiminnasta saadun pääomatulon määrästä. Koska tilastosta on mahdotonta päätellä, missä määrin vuokratuloiksi ja luovutusvoitoiksi tilastoidut tulot mahdollisesti liittyvät henkilön varsinaiseen yritystoimintaan, oli yritystoiminnasta varmuudella saatua pääomatuloa yrittäjillä keskimäärin selvästi alle viidennes heidän veronalaisista tuloistaan.

6. ERI YRITYSMUODOISSA HARJOITETTU YRITYSTOIMINTA

Yritystoimintaa voidaan harjoittaa osakeyhtiönä, henkilöyhtiönä tai elinkeinonharjoittajana omiin nimiin. Verohallinnon tilastoinnista saadaan erikseen laske-

tuksi osakeyhtiömuodossa harjoitetun toiminnan sekä elinkeinonharjoittajana tai henkilöyhtiömuodossa harjoitetun toiminnan tulot.

Taulukko 3: Tulot eri yritysmuodoissa harjoitetusta yritystoiminnasta vuosina 2003 ja 2004

	Oy		Elinkeinoharjoittaja Henkilöyhtiö	
	2003	2004	2003	2004
Tulot euroa/henkilö	39.442	44.267	26.950	28.041

Yleisesti tiedetään, että osakeyhtiömuodossa harjoitettu yritystoiminta on laajempaa ja näin ollen myös siitä todennäköisesti saatavat suurempia kuin muissa yhtiömuodoissa. Tämä näyttää pitävän paikkansa myös verotustietojen mukaan, sillä osakeyhtiömuotoisesta yritystoiminnasta saadut tulot olivat noin 58

% suuremmat kuin muissa yhtiömuodoissa harjoitetusta yritystoiminnasta saadut tulot. Lisäksi osakeyhtiömuotoisesta yritystoiminnasta saaduissa tuloissa kasvu vuodessa oli noin kolminkertainen muihin yhtiömuotoihin verrattuna eli 12,2 %, kun se muissa yhtiömuodoissa jäi 4 %:iin.

7. PÄÄOMATULOT

Yrittäjät voivat saada yritystoiminnasta pääomatuloa jaettavina yritystuloina joko elinkeinotoiminnasta tai yhtymästä tai sitten pääomatuloa listautumattomista osakeyhtiöistä. Tämän lisäksi yrittäjällä voi olla pääomatuloja myös muusta kuin yritystoiminnasta sekä listautuneista osakeyhtiöistä saatuja osinkotuloja.

Keskimäärin merkittävimmin pääomatuloja yrittäjät saavat listautumattomista osakeyhtiöistä. Tällai-

sia pääomatuloja oli vajaan puolet yrittäjien saamista kaikista pääomatuloista. Vuodelta 2004 toimitetussa verotuksessa yrittäjät saivat osinkotuloja vajaan 1,3 mrd. euroa. Tästä määrästä osinkotuloja pörssiyrityksistä oli 100 milj. euroa ja loput listautumattomista osakeyhtiöistä. Yrittäjien listaamattomista yhtiöistä saamasta vajaan 1,2 mrd. eurosta luettiin pääomatuloksi runsas 700 milj. euroa ja ansiotuloksi noin 450 milj. euroa.

Taulukko 4: Pääomatulot euroa/henkilö vuosina 2003 ja 2004

	2003	2004
Jaettavat yritystulot		
- Elinkeinotoiminnasta	873	910
- Yhtymästä	918	910
Pääomatulo listautumattomista oy:stä	3.880	3.887
Vuokratulot	1.029	1.084
Luovutusvoitot	1.364	2.305
Pääomatulot yhteensä	8.420	9.771

Listautumattomista osakeyhtiöistä saadut pääomatulot muodostavat vajaat puolet yrittäjien keskimäärin saamista pääomatuloista. Tämä tuloerä pysyi

suunnilleen yhtä suurena kuin se oli ollut vuotta aiemmin. Sen sijaan luovutusvoittojen määrä kasvoi voimakkaasti, vajaalla 70 %:lla, vuodesta 2003.

8. YRITTÄJIEN SAAMAT ANSIOTULOT

Yrittäjien saamista veronalaisista tuloista 72 % oli ansiotuloa. Valtaosin nämä tulot ovat tavalla taikka toisella yritystoiminnasta saatua tuloa, mutta siihen

sisältyy myös erä hyvin monista erilaisista ansiotuloista.

Taulukko 5: Ansiotulot euroa/henkilö vuosina 2003 ja 2004

	2003	2004
Palkkatulot	7.834	8.137
Sosiaalietuudet	1.220	1.254
Elinkeinotoiminnasta	8.965	9.331
Yhtymästä	3.596	3.602
Ansiotulo listautumattomista oy:stä	1.739	2.440
Ansiotulot yhteensä	23.730	24.764

Suurimmat keskimääräiset tuloerät ovat elinkeinotoiminnasta ansiotuloksi luettu tulo sekä osakeyhtiöstä otettu palkkatulo. Osingoista ansiotuloksi luettava osuus oli runsas kolmannes kaikista yrittäjien saamista osinkotuloista. Keskimäärin yrittäjä sai näitä ansiotulo-osinkoja 2.440 euroa (1.739 euroa). Näiden ansiotulojen kasvu oli edellisestä vuodesta

40 %. Kun vain osalla yrittäjistä oli näitä tuloja, oli ansiotuloksi luettavien osinkojen määrä keskimäärin näitä tuloja saanutta yrittäjää kohti 18.065 euroa (12.460 euroa). Keskimäärin otettu ansiotuloksi luettava osinkojen määrä oli kasvanut siten edellisestä vuodesta noin 50 %.

9. SOSIAALITURVAETUUDET

Sosiaalietuuksia oli yrittäjillä vuoden 2004 verotuksessa vajaat 233 milj.euroa, kun vastaava summa vuotta aiemmin oli 223 milj.euroa.

Taulukko 6: Sosiaalietuudet euroa/henkilö vuosina 2003 ja 2004

	2003	2004
Eläketulot	551	583
Päivä- ja äitiyspäivärahat	256	229
Tapaturma- yms. päivärahat	85	89
Työttömyysturvaetuuudet	157	187
Yhteensä	1.049	1.088

Yrittäjien saamista sosiaalietuuksista noin puolet oli erilaisia eläketuloja. Seuraavaksi merkittävien sosiaalietuus oli päivä- ja äitiyspäivärahat, muiden etuuksien jäädessä vähäisemmiksi. Eläketulojen saajia yrittäjistä oli runsas 11.000 henkilöä, keskimääräisen eläketu-

lon ollessa noin 9.400 euroa. Todennäköisesti nämä YEL-vakuutetut eläketuloa saaneet yrittäjät ovat saaneet joko osa-aikaeläkettä tai saaneet eläkettä osan vuotta ja olleet osan vuotta YEL-vakuutettuja yrittäjiä.

10. YRITTÄJIEN KESKIMÄÄRIN MAKSAMAT VEROT

Verohallinto tilastoi vain niitä veroja ja maksuja, joita verohallinto kerää verovelvollisilta. Niitä lakisääteisiä sosiaalivakuutusmaksuja, jotka verovelvolliset maksavat muihin sosiaalivakuutusrahastoihin kuin Kansaneläkelaitokselle, ei tilastoida maksetuiksi veroiksi verohallinnon tilastoissa. Verotuksen yhteydessä kerättävä sosiaalivakuutusmaksu on sairausvakuutusmaksu ja kansaneläkemaksu ja ne sisältyvät verohallinnon tilastoihin maksetuista veroista ja maksuista. Sen sijaan yrittäjien YEL-maksua ja palkansaajan TEL-maksuosuutta sekä palkansaajan työttömyysvakuutusmaksua ei tilastoida lainkaan veroiksi ja maksuiksi verohallinnon tilastoissa.

YEL-maksu oli sekä vuonna 2003 että vuonna 2004 21,4 % YEL-työtulosta ja palkansaajan maksama TEL-maksu 4,6 %. Työttömyysvakuutusmaksu oli vuonna 2003 0,2 % saadusta bruttopalkasta ja vuonna 2004

0,25 %. YEL-työtulo, jonka perusteella YEL-maksua maksetaan, on yrittäjän työeläkevakuutusyhtiön hänelle määräämä työtulo. Sen pohjana ei ole todellinen tulo yritystoiminnasta, vaan tiettyjen peruskriteereiden puitteissa yhteisesti yrittäjän ja työeläkevakuutusyhtiön kanssa sovittu summa, jonka perusteella YEL-maksua kerätään ja jonka perusteella myös saadaan myöhemmin eläkettä. Vuonna 2004 keskimääräinen YEL-työtulo oli 16.200 euroa (15.700 euroa). Keskimääräinen YEL-maksu oli siten vuonna 2004 3.467 euroa.

Taulukko 7: Yrittäjän maksamat verot euroa/henkilö vuosina 2003 ja 2004

	2003	2004
- Tulovero valtionverotuksessa	3.868	4.208
- Tulovero pääomatulosta	1.112	1.342
- Varallisuusvero	107	119
- Kunnallisvero	3.528	3.606
- Kirkollisvero	225	227
- Sairausvakuutusmaksu	229	220
Verot ja maksut yhteensä	7.994	9.722
+ Yhtiöveron hyvitys, mikä on maksettu jo yhtiössä	2.296	2.805
Yrittäjän maksamat verot yhteensä	10.290	12.527
Lisäksi:		
Keskimääräinen YEL-maksu noin	3.360	3.467
Verot + YEL	13.650	15.994

Yrittäjien keskimäärin tuloistaan maksamat verot ja maksut kasvoivat vuodessa 17 %. Selkeästi suurim-

mat erät veroista ovat valtion tulovero, kunnallisvero sekä YEL-maksu.

11. YRITTÄJIEN TULOJAKAUMA

Tulonjakoselvitysten mukaan yrittäjien tulojakauma poikkeaa selvästi palkansaajien vastaavasta tulojakaumasta. Palkansaajille on tyypillistä, että sekä hyvin pieni- että hyvin suurituloisia palkansaajia on suhteellisen vähän valtaosan palkansaajista ollessa keskituloisia. Yrittäjien osalta jakauma on tulonjakoselvityksissä ollut selvästi toisenlainen siten, että sekä pienituloisia että suurituloisia on suhteessa selvästi enemmän kuin palkansaajien tulojakaumassa.

Yleiskuvan yrittäjien tulojakaumasta saa luokittelemalla yrittäjät kolmeen tuloluokkaan siten, että pienituloisimpaan luokkaan tulevat ne yrittäjät, joilla ve-

ronalaiset tulot olivat alle 15.000 euroa. Alle 15.000 euroa vuodessa tarkoitti vuonna 2004 sitä, että tulot ovat selvästi pienemmät kuin metalliteollisuuden minimipalkka (16.402 euroa/vuosi) kokopäivätyössä olevalle metallityöntekijälle. Suurituloisiksi määritellään ne yrittäjät, joilla veronalaiset tulot ylittävät 35.000 euroa eli vajaat 3.000 euroa kuukaudessa vuonna 2004. Keskituloisia ovat näiden tuloluokkien väliin jäävät yrittäjät.

Taulukko 8: Yrittäjien jakauma veronalaisen tulon mukaan vuosina 2003 ja 2004

Tulot vuodessa	2003 %	2004 %
Alle 15.000 euroa	32,8	31,0
15.000–35.000 euroa	37,2	36,7
Yli 35.000 euroa	30,0	32,3
Yhteensä	100,0	100,0

Pienituloisia yrittäjiä, alle metalliteollisuuden minimipalkan jääneitä, oli sekä vuonna 2003 että vuonna 2004 noin kolmannes kaikista yrittäjistä. Vastaavasti vajaa kolmannes yrittäjistä oli sellaisia, joilla tulot ylittivät 3.000 euroa kuukaudessa. Näiden suurituloisimpien yrittäjien osuus yrittäjien koko määrästä oli selvästi kasvanut edellisestä vuodesta.

Osittain pienituloisimpaan tuloluokkaan sijoittuvien yrittäjien suurta määrää selittää mahdollisuus, että YEL-vakuutetuista osa on toiminut osa-aikaisesti tai

vain osan vuotta yrittäjänä. He ovat voineet verotuksessa saada osan tuloistaan myös muusta toiminnasta kuin yritystoiminnasta. Olipa tulot muodostuneet millä tavalla tahansa, tosiasia on, että merkittävä osa yrittäjistä jää sellaisille tulotasolle, joilla esim. metalliteollisuudessa tai monilla muillakaan aloilla ei kokopäivätoimisia työntekijöitä ole lainkaan.

Yrittäjien tulotasosta saadaan tarkempaa jakaumakuva tarkastelemalla asiaa hieman tiheämmällä tuloluokituksessa seuraavassa taulukossa.

Taulukko 9: Yrittäjien lukumäärä ja tulot tuloluokittain vuodelta 2004 toimitetussa verotuksessa, euroa

	Yhteensä	1-4.999	5.000-9.999	10.000-14.999	15.000-19.999	20.000-24.999	25.000-34.999	35.000
Tulonsaajia	183.021	14.804	20.034	21.867	20.456	18.368	28.422	59.070
Veronalaiset tulot €/hlö	35.419	2.381	7.500	12.394	17.301	22.193	29.176	75.081
Siitä ansiotuloa %	72,0	80,3	87,7	89,4	89,0	88,7	87,5	64,6

YEL-vakuutetuista yrittäjistä kaiken kaikkiaan 2.700 oli sellaisia henkilöitä, joilla ei ollut veronalaisia tuloja vuoden 2004 verotuksessa lainkaan. Tämän lisäksi alle 5.000 euron veronalaisia tuloja sai noin 15.000 verovelvollista. Näin ollen kaiken kaikkiaan runsaasta 185.000 YEL-vakuutetusta henkilöstä noin 10 % oli joko erittäin pienituloisia tai kokonaan vailla tuloja vuonna 2004. Ansiotulojen osuus oli 80–90 % kai-

kissa tuloluokissa suurinta tuloluokkaa lukuunottamatta, jossa niiden osuus oli noin kaksi kolmasosaa kaikista veronalaisista tuloista.

Seuraavassa tarkastellaan tarkemmin kaikkein suurituloisimpaan tuloluokkaan sijoittuvien yrittäjien määrää ja tuloja.

Taulukko 10: Yrittäjien lukumäärä ja tulot tuloluokittain vuodelta 2004 toimitetussa verotuksessa

	Yhteensä	1-34.999	35.000-54.999	55.000-74.999	75.000-99.000	100.000-149.999	150.000-299.999	300.000-
Tulon-saajia	183.021	123.951	30.584	12.167	6.823	5.088	3.062	1.346
Veron-alaiset tulot €/hlö	34.903	16.517	41.764	59.473	77.675	105.605	171.002	626.422
Siitä ansio-tuloa %	72,0	88,1	84,2	78,6	73,1	65,2	53,0	24,3

Suurempia tuloluokkia tarkemmin tarkasteltaessa havaitaan, että pääomatulojen osuus yrittäjien tuloista merkittävämmän lisäntyy vasta noin 70.000 euron tulotasoilta lähtien. Suurimmassa tuloluokassa, yli 300.000 euroa veronalaisia tuloja saaneilla

henkilöillä, joita oli noin 1.300 henkilöä, ansiotulojen osuus tuloista oli neljäsosa ja pääomatulojen kolme neljäsosaa. Tähän suurimpaan tuloluokkaan sijoittuvien henkilöiden määrä oli vuodessa lisääntynyt 30 %:lla.

Liitetaulukko 1: Yrittäjien ja palkansaajien tulot sekä verot vuosina 2003 ja 2004

	Yrittäjät			Maataloustuottajat			Palkansaajat		
	2003	2004	Muutos %	2003	2004	Muutos %	2003	2004	Muutos %
Veron-alaiset tulot	32.150	34.903	8,6	22.640	24.078	6,4	28.214	30.121	6,8
- Siitä ansio-tuloa	23.730	25.132	5,9	17.050	17.919	5,1	27.304	28.602	4,8
- Siitä pääoma-tuloa	8.420	9.771	16,0	5.590	5.579	-0,2	1.257	1.519	20,8
Käteen jäävät tulot	24.160	26.481	9,6	17.220	18.499	7,4	20.828	22.438	7,7

Mannerheimintie 76 A
00250 Helsinki
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221
Faksi (09) 229 229 99
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi